ТЕКСТИЛ И ОБЛЕКЛО

6
2020
година
LXXII
от 1949 г.

TEXTILE AND GARMENT MAGAZINE

НТС
ПО ТЕКСТИЛ,
ОБЛЕКЛО
И КОЖИ
www.tok.fnts.bg

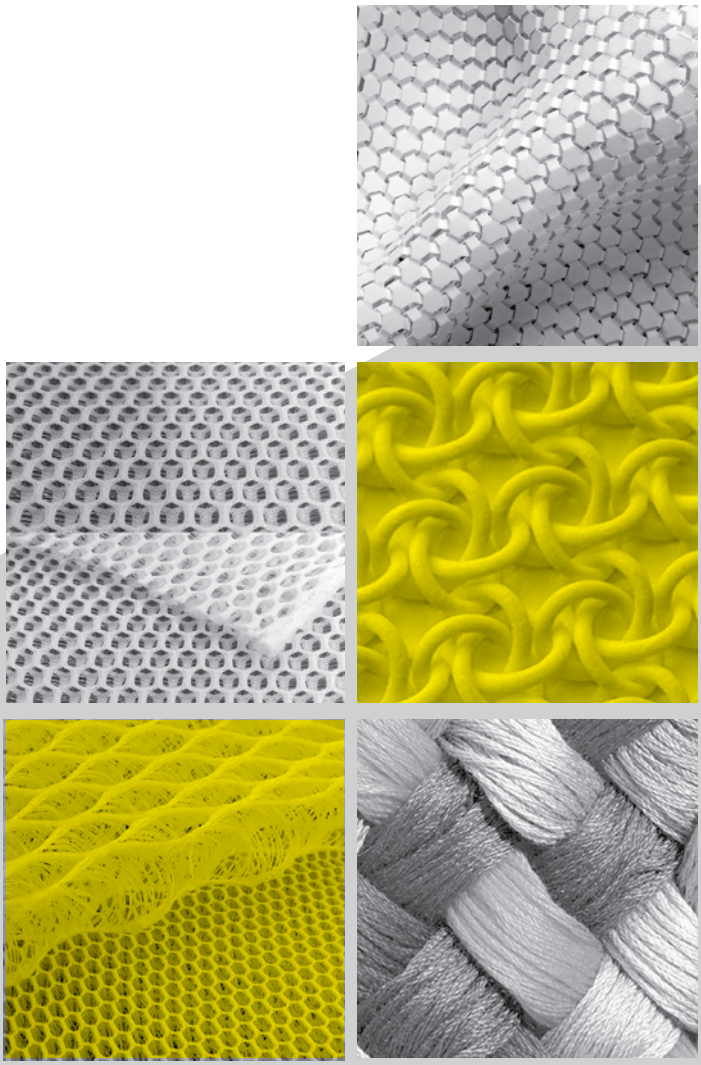

ISSN 1310-912X (Print)
ISSN 2603-302X (Online)
www.bgtextilepublisher.org

ЗА ВАШАТА ПОЧИВКА

УС на ФНТС предлага на вашето внимание възможности за почивка в с. Лозенец, община Царево и в къмпинг Градина (между Черноморец и Созопол).

Период	**Лозенец** тристаен, 106 м² етаж 3, 2 спални, 2 бани, 2 тераси Първа линия
1 юни -15 юли	150,00 лв/ден 37,5 лв на човек
Пакети:	
Понеделник-четвъртък	500,00 лв
Петък - неделя;	450,00 лв
Понеделник- неделя	900,00 лв
16 юли - 2 септември	200,00 лв/ден 50 лв на човек
Пакети:	
Понеделник - четвъртък	700,00 лв
Петък - неделя;	600,00 лв
Понеделник- неделя	1200,00 лв
2 септември - 16 септември	150,00 лв/ден 37,5 лв на човек
Пакети:	
Понеделник - четвъртък	500,00 лв
Петък - неделя;	450,00 лв
Понеделник- неделя	900,00 лв
17 септември – 01 юни	100,00 лв/ден 25 лв на човек
Пакети:	
Понеделник - четвъртък	350,00 лв
Петък - неделя	300,00 лв
Понеделник- неделя	600,00 лв

http://fnts.bg/

За контакти:
тел.02 987 7230;
GSM 087 870 3669;
e-mail: m.antonov@fnts.bg
Федерация на научно-техническите съюзи в България, 1000 София, ул. Г.С. Раковски 108

За членове на ФНТС 20% отстъпка

ЗА ВАШАТА ПОЧИВКА

http://fnts.bg/

За контакти:
тел.02 987 7230;
GSM 087 870 3669;
e-mail: m.antonov@fnts.bg
Федерация на научно-техническите съюзи в България, 1000 София, ул. Г.С. Раковски 108

Период	**Градина** тристаен – 80 м² етаж 4, 2 спални, 2 бани, тераса Първа линия
1 юни -15 юли	100,00 лв/ден 25 лв на човек
Пакети:	
Понеделник-четвъртък	350,00 лв
Петък - неделя;	300,00 лв
Понеделник- неделя	600,00 лв
16 юли - 2 септември	150,00 лв/ден 37,5 лв на човек
Пакети:	
Понеделник - четвъртък	500,00 лв
Петък - неделя;	450,00 лв
Понеделник- неделя	900,00 лв
2 септември - 16 септември	100,00 лв/ден 25 лв на човек
Пакети:	
Понеделник - четвъртък	350,00 лв
Петък - неделя;	300,00 лв
Понеделник- неделя	600,00 лв
17 септември – 01 юни	70,00 лв/ден 17,5 лв на човек
Пакети:	
Понеделник - четвъртък	250,00 лв
Петък - неделя	200,00 лв
Понеделник- неделя	400,00 лв

ТЕКСТИЛ И ОБЛЕКЛО

НТС по текстил, облекло и кожи

ТОК
www.tok.fnts.bg

БРОЙ 6/2020

СЪДЪРЖАНИЕ

УДК

687 ТЕХНОЛОГИЧНИ ВАРИАНТИ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДАМСКИ РОКЛИ. ТЕХНОЛОГИЧНИ ВАРИАНТИ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДАМСКИ РОКЛИ ПО ОСНОВЕН МОДЕЛ № I
Снежина Андонова 183

745/749 ДИЗАЙН НА АРТ-ОБЕКТИ ОТ ТЕКСТИЛНИ ВЪЖЕТА
Иванка Добрева-Драгостинова 201

Научна област. Статиите отразяват разработки и решения от текстилната наука и практика. Те се отнасят към някоя от областите според УДК:

33, Икономика. Икономически науки.
377, Специално образование. Професионално образование. Професионални училища.
378, Висше образование/ Висши учебни заведения.
677, Текстилна промишленост. Технология на текстилните материали.
678, Промишленост на високомолекулярните вещества. Каучукова промишленост. Пластмасова промишленост.
687, Шивашка промишленост.
745/749, Приложно изкуство. Художествени занаяти. Интериор. Дизайн.
658.512.23, Художествено конструиране (промишлен дизайн).

Адрес на редакцията:
1000 София, ул."Г. С. Раковски" 108, стая 407, тел.: 02 980 30 45
e-mail: textilejournal.editor@fnts.bg
www.bgtextilepublisher.org

ISSN 1310-912X (Print)
ISSN 2603-302X (Online)

Банкова сметка:
НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИ СЪЮЗ ПО ТЕКСТИЛ, ОБЛЕКЛО И КОЖИ
ИН по ДДС: BG 121111930
Сметка IBAN: BG43 UNCR 9660 1010 6722 00

Печат и предпечат:
АГЕНЦИЯ КОМПАС ООД

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

доц. д-р инж. Ивелин Рахнев, главен редактор
доц. д-р инж. Мария Спасова, ИП-БАН, технически редактор

проф. д-р инж. Христо Петров, ТУ-София
проф. д-р Майа Богданова, НХА-София
проф. д-р инж. Андреас Хараламбус, Колеж-Сливен (ТУС)
проф. д-р инж. Снежина Андонова, ЮЗУ-Благоевград
проф. дтн инж. Радостина Ангелова, ТУ-София
доц. д-р инж. Анна Георгиева, ХТМУ-София
доц. д-р инж. Десислава Грабчева, ХТМУ-София
доц. д-р инж. Стела Балтова, МВБУ-София
доц. д-р инж. Златина Казлачева, ФТТ-Ямбол
доц. д-р инж. Капка Манасиева, ВСУ-Варна
доц. д-р инж. Румен Русев, ФТТ-Ямбол
доц. д-р инж. Красимир Друмев, ТУ-Габрово
д-р Незабравка Попова-Недялкова, НБУ-София

ЧУЖДЕСТРАНЕН НАУЧЕН КОМИТЕТ

проф. дтн Жан-Ив Дреан - УЮЕ, Мюлуз, Франция
проф. дтн инж. Аленка Майсен льо Марешал, УМарибор, Словения
проф. дтн инж. Йордан Кьосев, ТУ-Дрезден, Германия
проф. д-р инж. Горан Дембоски, Ун. Св. св. Кирил и Методий, Скопие, С. Македония
доц. д-р инж. ВУ Ти Хонг Кхан, ХУНТ, Ханой, СР Виетнам
проф. д-р инж. Сабер Бен Абдесалем, НИУ - Монастир, Тунис

ИНФОРМАЦИЯ ЗА АВТОРИТЕ

ПРАВИЛА ЗА ДЕПОЗИРАНЕ И ПУБЛИКУВАНЕ НА СТАТИИ

Подаването на докладите трябва да се адресира до редакцията на имейл (textilejournal.editor@fnts.bg);

Докладите трябва да са написани на български език от български автори и на английски (работен) език за чуждестранни автори.

Споразумение за прехвърляне на авторски права трябва да бъде подписано и върнато на нашата редакция по поща, факс или имейл, колкото е възможно по-скоро, след предварителното приемане на доклада. С подписването на това споразумение авторите гарантират, че целият труд е оригинален и не е бил публикуван, изпраща се само в списанието и че целият текст, данни, фигури и таблици, включени в труда са оригинални и непубликувани преди това или подавани другаде в каквато и да е форма. Процесът на рецензиране започва след получаване на този документ. В случай, че докладът вече е представян на конференция, той може да бъде публикуван в нашето списание, само ако не е бил публикуван в общодостъпни материали от конференцията; при такива случаи трябва да се направи съответното изявление, което се поставя в редакционните бележки в края на статията.

Общ стил и оформление

Обемът на доклада не трябва да надхвърля 12 стандартни страници (А4) в една колона (страница от 3600 знака), вкл. Таблици и фигури. Форматът е MS Office Word (normal layout). Рецензентите си запазват правото да съкратят статията, ако е необходимо, както и да променят заглавията.

Заглавието на доклада не трябва да надхвърля 120 знака.

Пълните имена на авторите, както и **пълните наименования на институциите,** в която работят - факултет, катедра, университет, институт, компания, град и държава трябва да са ясно посочени. Авторът за кореспон-денция и неговият/нейният имейл трябва да са указани.

Резюмето на доклада е на английски и не трябва да надхвърля една страница.

Ключовите думи трябва да са в рамките на 4 до 6.

Фигурите *и илюстрациите се номерират последователно (с арабски цифри) и трябва да са споменати в текста. Фигурите се влагат в текста с формат* ***JPG с минимум 300 dpi.*** *Фигурите трябва да бъдат интегрирани в текста в* ***редактируема форма.***

Таблиците, *със заглавие и легенда по желание, трябва да бъдат номерирани последователно и трябва да са споменати в текста.*

Бележките под линия *трябва да се избягват.*

Препратките (цитирана литература) *трябва да се цитират последователно по ред на появяване в текста, изписани чрез транслитерация на латиница, като се използват цифри в квадратни скоби според* ***системата Ванкувър.***

ТЕХНОЛОГИЧНИ ВАРИАНТИ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДАМСКИ РОКЛИ ТЕХНОЛОГИЧНИ ВАРИАНТИ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДАМСКИ РОКЛИ ПО ОСНОВЕН МОДЕЛ №I

doi: 10.53230/tgm.1310-912X.2020.0006.01

доц. д-р инж. Снежина Андонова
Югозападен Университет "Неофит Рилски", Технически факултет,
катедра "Машиностроителна техника и технологии", ул."Ив. Михайлов" 66,
Благоевград, България
e-mail: andonova_sn@swu.bg

РЕЗЮМЕ

Въвеждането на нови материали, технологии, машини и оборудване в шивашката индустрия е постоянен процес, който постоянно създава предизвикателства пред шивашките фирми. Реалната производствена практика, високите изисквания на потребителите, конкуренцията между фирмите, произвеждащи шивашки продукти и постоянно променящите се модни тенденции налагат необходимостта от универсалност на оборудването, гъвкавост на производството, прилагане на съвременни съвременни технологии и технически средства, както и повишаване на кадровия потенциал в шивашката индустрия. В тази връзка е необходимо да се обвържат теоретичните знания, практическите умения и творческото им приложение при практическото изпълнение на технологичните процеси в съвременната шивашка индустрия. Дамските рокли са един от най-масово произвежданите артикули. Предназначението им, видовете им, материалите, от които са изработени са изключително много и разнообразни, което обуславя голямото разнообразие от технологични възможности за изработката им. Всеки конструктивен разрез или детайл от шевния продукт се изработва по определен технологичен вариант, по зададения модел. Дори при малка промяна във варианта на модела е необходимо да се промени технологичната последователност за изработка на съответния. От друга страна, задълбочените теоретични знания и практически умения създават условия за разработване на технологична документация за въвеждане на нов модел за използване на съществуващи технологични последователности за разработване на подобни варианти на модела и с малки промени в технологичните решения за конструктивна конструкция или детайл. да се разработи технологичната последователност за разработване на новия модел. В този смисъл е необходима по-голяма гъвкавост при разработването на технологична документация.

TECHNOLOGICAL OPTIONS FOR MAKING LADIES DRESSES TECHNOLOGICAL VARIANTS FOR MANUFACTURE OF WOMEN'S DRESSES ACCORDING TO THE BASIC MODEL №I

Assoc. Prof. Snezhina Angelova Andonova
South-West University "Neofit Rilski", Faculty of Engineering,
Department of Mechanical Engineering and Technologies,
66 Ivan Mikhailov Street, Blagoevgrad, Bulgaria
e-mail: andonova_sn@swu.bg

ABSTRACT

The introduction of new materials, technologies, machines and equipment in the sewing industry is a permanent process that constantly creates challenges for sewing companies. The real production practice, the high consumer requirements, the competition between the companies producing sewing products and the constantly changing fashion trends impose the need for universality of the equipment, flexibility of the production, application of current modern technologies and technical means, as well as increase of the personnel potential in the sewing industry. In this regard, it is necessary to link theoretical knowledge, practical skills and their creative application in the practical implementation of technological processes in the modern garment industry. Ladies dresses are one of the most widely produced items. Their purpose, their types, the materials from which they are made are extremely many and varied, which determines the great variety of technological options for their manufacture. Each structural section or detail of the sewing product is made according to a specific technological variant, according to the set model. Even with a small change in the model variant, it is necessary to change the technological sequence for making the corresponding one. On the other hand, in-depth theoretical knowledge and practical skills create conditions for the development of technological documentation for the introduction of a new model to use existing technological sequences to develop similar model variants and with small changes in technological solutions for structural construction or detail, to develop the technological sequence for the development of the new model. In this sense, more flexibility is needed in the development of technological documentation.

ТЕХНОЛОГИЧНИ ВАРИАНТИ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДАМСКИ РОКЛИ ПО ОСНОВЕН МОДЕЛ №I

1. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ

1.1. Скица и техническо описание на основен модел I

ТЕХНИЧЕСКО ОПИСАНИЕ НА МОДЕЛА ОТ ФИГ. II. 1.

Роклята е втален силует, без ръкави.

Конструктивното решение на моделния вариант предполага различни възможности за нейното приложение - като ежедневна, като официална, като спортно-елегатна.

Избора на ТМ, от който ще бъде изработена ще определи конкретното приложение на роклята.

Представеният модел е изработен от лицев текстилен материал /ТМ/ и допълнителни /вътрешни/ детайли, скроени по форма за контура на вратна и ръкавна извивка. За лицев материал се използва тъкан - памучен тип. Това определя спортно-елегантния стил на роклята.

Конструктивното решение за вталяване е реализирано с талийни свивки по предна и

задна част. Закопчаването е по линия на среда гръб със скрит цип.

ПОДЛЕПЕНИ КОНСТРУКТИВНИ УЧАСТЪЦИ:

- линия на подгъва на предна част;
- линия на подгъва на гръб;
- контура за прикачване на ципа;
- допълнителни /вътрешни/ детайли по форма;
- контури на ръкавни извивки - предна част и гръб;
- контура на вратна извивка - предна част /деколте/ и гръб.

ЛИЦЕВИ ШЕВОВЕ не са предвидени в модела.

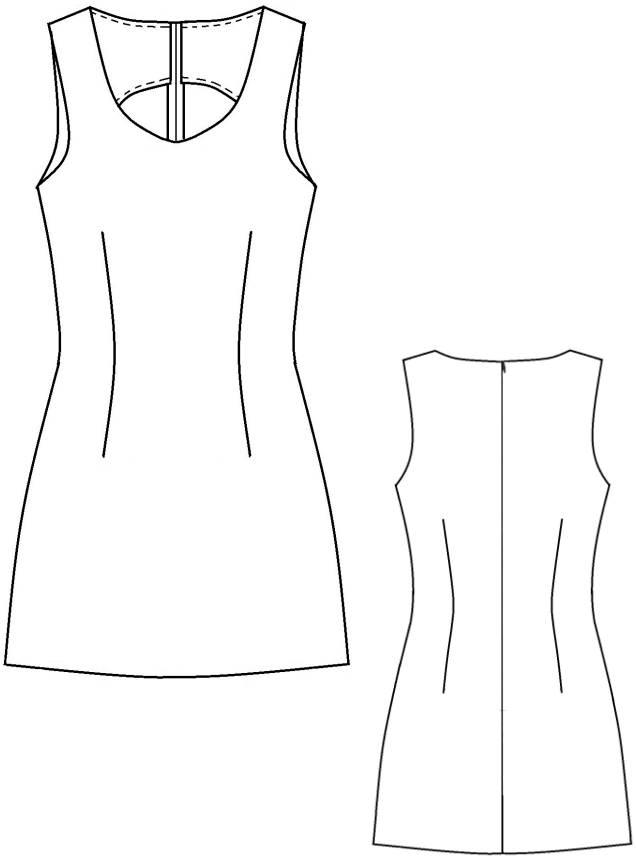

Фигура II. 1. Дамска рокля - Основен модел I

1.2. Технологична последователност за изработване на основен модел I

Технологичната последователност за изработване на рокля - основен модел I е дадена в ***Таблица II. 1.***

Таблица II. 1.

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
00.00.	**Скрояване и пускане на изделието**			
00.01.	Накатаване, скрояване, комплектоване, номериране			Разпределение на връзки по „n“ бройки
00.02.	Подлепва допълнителни /вътрешни/ детайли и линия на подгъва на предна част и гръб на рокля	Ръчна работа и преса	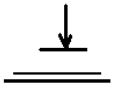	
00.03.	Подготовка на работата (пускане на комплектите - пачките)			
01.00.	**Изработва предна част /ЛТМ/**			
01.01.	Подлепва контури на ръкавна извивка и на вратна извивка /деколте/	Ръчна работа и парна ютия /ПЮ/	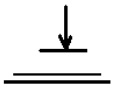	Широчина на подлепващата лента - 1,0 см
01.02.	Обшива предна част без контурите на ръкавна и вратна извивка	Машина за бодов ред /БР/ от подклас 504		
01.03.	Затваря свивки на предна част по отбелязани центри	Машина за БР от подклас 301	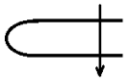	
01.04.	Заглажда свивки на предна част	Ръчна работа и ПЮ	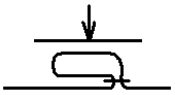	
02.00.	**Изработва гръб /ЛТМ/**			
02.01.	Подлепва контурите на прикачване на ципа, на ръкавна извивка и вратна извивка	Ръчна работа и ПЮ	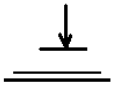	Широчина на подлепващата лента - 1,0 см

Таблица II. 1. (продължение)

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
02.02.	Обшива лява и дясна задна част без контурите на ръкавна и вратна извивка	Машина за бодов ред от подклас 504		
02.03.	Затваря свивки на лява и дясна задна част по отбелязани центри	Машина за бодов ред от подклас 301	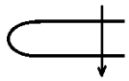	
02.04.	Заглажда свивки на лява и дясна задна част	Ръчна работа и ПЮ	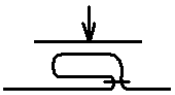	
02.05.	Отбелязва дължината на отвора за цип	Ръчна работа и шаблон		
02.06.	Изминава среден шев на гръб до отбелязания център за цип	Машина за бодов ред от подклас 301	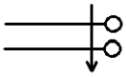	
02.07.	Разглажда резерви за шев	Ръчна работа и ПЮ	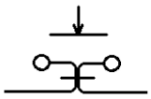	
03.00.	**Изработва допълнителни /вътрешни/ детайли за рокля**			
03.01.	Съединява вътрешни детайли по линия на страничен шев	Машина за БР от подклас 301	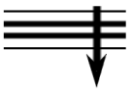	
03.02.	Разглажда резерви за шев	Ръчна работа и ПЮ	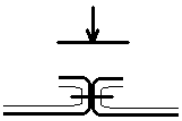	
03.03.	Обшива долен край на вътрешни детайли	Машина за БР от подклас 504		

Таблица II. 1. (продължение)

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
03.04.	Пречупва резерва за подгъв и изминава лицев укрепителен БР	Машина за бодов ред от подклас 301		Резерва за подгъв - 0,8 см; Лицев БР - на 0,5 см от външния контур
03.05.	Съединява вътрешни детайли по линия на раменен шев	Машина за БР от подклас 301		
03.06.	Разглажда резерви за шев	Ръчна работа и ПЮ		
04.00.	**Монтаж на изделието**			
04.01.	Изминава странични и раменни шевове на рокля	Машина за БР от подклас 301		
04.02.	Разглажда резерви за шев на странични и раменни шевове	Ръчна работа и ПЮ		
04.03.	Съединява цип към дясна задна част до отбелязания център	Машина за бодов ред от подклас 301		БР се изминава със специално краче за скрит цип
04.04.	Съединява цип към лява задна част до отбелязания център	Машина за бодов ред от подклас 301		БР се изминава със специално краче за скрит цип
04.05.	Съединява лицев текстилен материал /ЛТМ/ и допълнителни /вътрешни/ детайли по форма по линия на вратна извивка	Машина за бодов ред от подклас 301		
04.06.	Изминава притискащ БР по резервите за шев по линия на вратна извивка	Машина за бодов ред от подклас 301		

Таблица II. 1. (продължение)

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
04.07.	Глади линията на вратна извивка	Ръчна работа и ПЮ	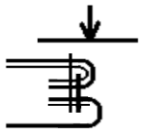	
04.08.	Съединява ЛТМ и допълнителни /вътрешни/ детайли по форма по линия на ръкавни извивки		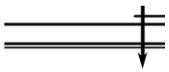	
04.09.	Изминава притискащ БР по резервите за шев на ръкавни извивки и допълнителни /вътрешни/ детайли по форма		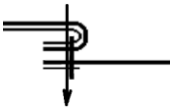	
04.10.	Глади линията на ръкавни извивки		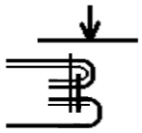	
04.11.	Пречупва резерва за шев по линия на подгъва на роклята		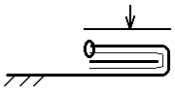	
04.12.	Съединява резереви за шев на ЛТМ, цип и допълнителни /вътрешни/ детайли по форма по линията на прикачване на ципа			
04.13.	Изминава скрит БР по линия на подгъва /ЛТМ/			
05.00.	**Довършителни операции**			
05.01.	Окончателно гладене и поставяне на закачалка	Ръчна работа и ПЮ		
05.02.	Окачествяване			
05.03.	Поставяне на етикети, пакетиране	Ръчна работа		

2. РАЗРАБОТВАНЕ НА МОДЕЛНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ ВАРИАНТИ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ОСНОВЕН МОДЕЛ I

ПРИМЕРНИ ПРИЛОЖНИ ЗАДАЧИ

ЗАДАЧА 1. Като се използват технологичните варианти за изработване на отделните конструктивни участъци и детайли на основен модел I, да се разработи технологична последователност за изработване на моделен вариант 1.

2.1. Моделен вариант 1 на основен модел I на дамска рокля

2.1.1. Скица и техническо описание на моделен вариант 1

Характерни особености на моделен вариант 1

Моделен вариант 1 е разработен, като се използва основен модел I и се добавя декоративен детайл с плисета по линия на дължината на роклята.

ТЕХНИЧЕСКО ОПИСАНИЕ НА МОДЕЛА ОТ ФИГ. II. 2.

Роклята е втален силует, без ръкави.

Конструктивното решение на моделния вариант предполага различни възможности за нейното приложение - като ежедневна и като официална рокля.

Избора на ТМ, от който ще бъде изработена ще определи конкретното приложение на роклята.

Представеният модел е изработен от лицев текстилен материал /ТМ/ и допълнителни /вътрешни/ детайли, скроени по форма за контура на вратна и ръкавна извивка. За изработване на роклята се използва полиестерен текстилен материал. Това определя приложението й като ежедневна.

Конструктивното решение за вталяване е реализирано с талийни свивки по предна част и гръб.

По линия на дължината на роклята има допълнителен декоративен детайл с плисета.

Закопчаването е по линия на среда гръб със скрит цип.

ПОДЛЕПЕНИ КОНСТРУКТИВНИ УЧАСТЪЦИ:

- контура за прикачване на ципа;
- допълнителни /вътрешни/ детайли по форма;
- контури на ръкавни извивки - предна част и гръб;
- контура на вратна извивка - предна част /деколте/ и гръб.

ЛИЦЕВИ ШЕВОВЕ:

- по линия на дължината на основната част на роклята;
- по линия на дължината на плисирания детайл.

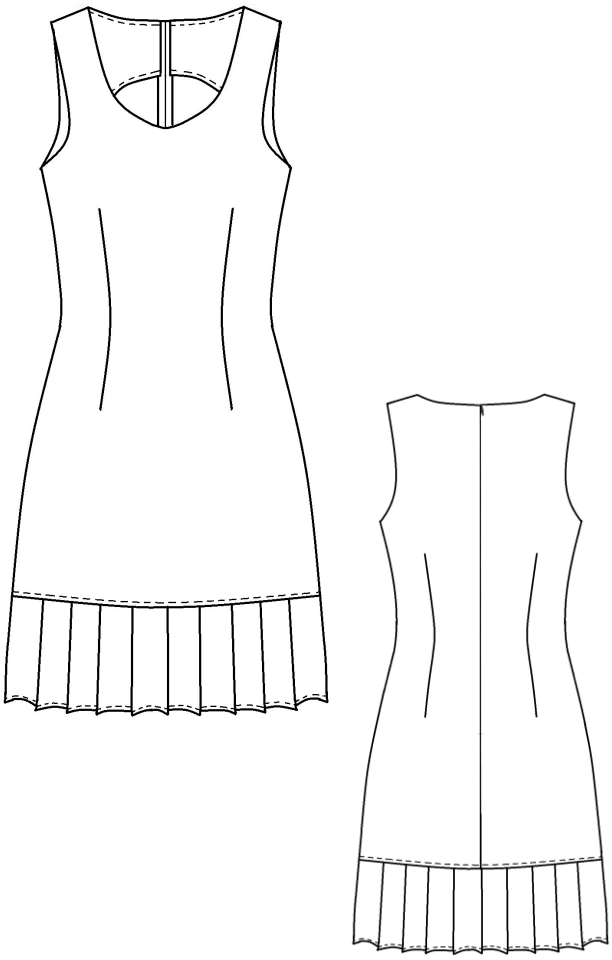

Фигура II. 2. Дамска рокля - Моделен вариант 1 на Основен модел I

2.1.2. Технологична последователност за изработване на моделен вариант 1

При разработване на технологичната последователност за изработване на рокля - моделен вариант 1 се използват технологичните варианти за изработване на отделните конструктивни участъци и детайли на основен модел I (отделните раздели, дадени в ***Таблица II. 1.***), като се добавят, трансформират или отпадат отделни операции във всеки от разделите на ***Таблица II. 1.*** и/или се добавят, трансформират или отпадат цели раздели в нея. Основните раздели на технологичната последователност за изработване на моделен вариант 1 са както следва:

- **Раздел 00.00. Скрояване и пускане на изделието - съвпада** с аналогичния раздел за основен модел I, като в операция 00.02. отпада елемента "подлепва линия на подгъва на предна част и гръб на рокля";
- **Раздел 01.00. Изработва основен детайл за предна част - съвпада с** аналогичния раздел за основен модел I. - **01.00. Изработва предна част /ЛТМ/, като се трансформира операция 01.02. в** «Обшива предна част без контурите на ръкавна и вратна извивка **и без линия на дължината на основния детайл»;**
- **Раздел 02.00. Изработва лява и дясна част на гръб - основни детайли съвпада с** аналогичния раздел за основен модел I. - **02.00. Изработва гръб /ЛТМ/, като се трансформира операция 02.02. в** «Обшива лява и дясна задна част без контурите на ръкавна и вратна извивка **и без линия на дължината на основните детайли»;**
- **Раздел 03.00. Изработва допълнителни /вътрешни/ детайли за рокля съвпада с** аналогичния раздел за основен модел I.;
- **Раздел 04.00. Изработва допълнителен декоративен детайл с плисета** е нов раздел, който се добавя в технологичната последователност за изработване на основен модел I и е даден в ***Таблица II. 2.***
- **Раздел 05.00. Монтаж на изделието - използва се** аналогичния раздел за основен модел I. - **04.00. Монтаж на изделието** и се трансформира, както е дадено в ***Таблица II. 3.***
- **Раздел 06.00. Довършителни операции - съвпада** с аналогичния раздел за основен модел I - **05.00.**

Таблица II. 2.

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
04.00.	**Изработва допълнителен декоративен детайл с плисета**			
04.01.	Обшива предна и задна част за допълнителен декоративен детайл с плисета по линия на дължината и на страничните шевове	Машина за бодов ред от подклас 504		
04.02.	Пречупва резерва за подгъв и изминава лицев укрепителен БР	Машина за БР от подклас 301	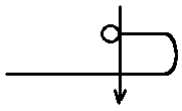	Резерва за подгъв – 0,5 см Резерва за шев – 0,3см

Таблица II. 2. (продължение)

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
04.03.	Начупва по отбелязани центри и оформя плисета на предна и задна част на допълнителния декоративен детайл	Ръчна работа и шаблон		
04.04.	Изминава странични шевове	Машина за БР от подклас 301		
04.05.	Разглажда резерви за шев	Ръчна работа и ПЮ		
04.06.	Изминава фиксиращ БР в горната част на декоративния детайл за фиксиране на плисетата	Машина за БР от подклас 301		Резерва за шев – 0,5 см

Таблица II. 3.

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
05.00.	**Монтаж на изделието**			
05.01.	Изминава странични и раменни шевове на рокля	Машина за БР от подклас 301		
05.02.	Разглажда резерви за шев на странични и раменни шевове	Ръчна работа и ПЮ		
05.03.	Съединява цип към дясна задна част до отбелязания център	Машина за БР от подклас 301		БР се изминава със специално краче за скрит цип
05.04.	Съединява цип към лява задна част до отбелязания център	Машина за БР от подклас 301		БР се изминава със специално краче за скрит цип

Таблица II. 3. (продължение)

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
05.05.	Съединява лицев текстилен материал /ЛТМ/ и допълнителни /вътрешни/ детайли по форма по линия на вратна извивка	Машина за БР от подклас 301	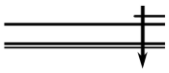	
05.06.	Изминава притискащ БР по резервите за шев по линия на вратна извивка	Машина за БР от подклас 301	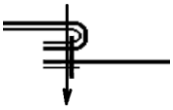	
05.07.	Глади линията на вратна извивка	Ръчна работа и ПЮ	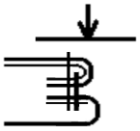	
05.08.	Съединява ЛТМ и допълнителни /вътрешни/ детайли по форма по линия на ръкавни извивки	Машина за БР от подклас 301	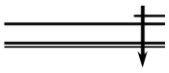	
05.09.	Изминава притискащ БР по резервите за шев на ръкавни извивки и допълнителни /вътрешни/ детайли по форма	Машина за БР от подклас 301	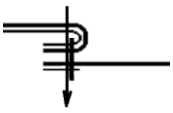	
05.10.	Глади линията на ръкавни извивки	Ръчна работа и ПЮ	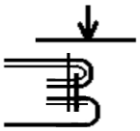	
05.11.	Съединява резереви за шев на ЛТМ, цип и допълнителни /вътрешни/ детайли по форма по линията на прикачване на ципа	Машина за БР от подклас 301		

Таблица II. 3. (продължение)

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
05.12.	Прикачва допълнителен декоративен детайл с плисета, като спазва центри за монтаж на изделието	Машина за БР от подклас 301	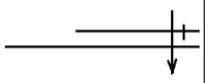	
05.13.	Обшива резерви за шев	Машина за БР от подклас 504	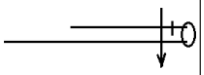	
05.14.	Изминава лицев укрепителен украсителен БР	Машина за БР от подклас 301	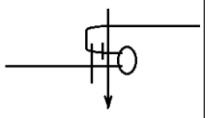	Резерва за шев – 0,5 см
05.15.	Глади контура на прикачване на декоративния детайл с плисета	Ръчна работа и ПЮ	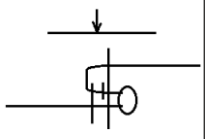	

ЗАДАЧА 2. Като се използват технологичните варианти за изработване на отделните конструктивни участъци и детайли на основен модел I, да се разработи технологична последователност за изработване на моделен вариант 2.

2.2. Моделен вариант 2 на основен модел I на дамска рокля

2.2.1. Скица и техническо описание на моделен вариант 2

Характерни особености на моделен вариант 2

Моделен вариант 2 е разработен, като се използва основен модел 1, върху който се добавя декоративен детайл с плисета по линия на дължината на роклята (както при моделен вариант 1); трансформира се раменния участък, съобразно модните тенденции - с една презраменна част (с една презрамка), както е показано на ***Фигура II. 3.***; отпадат допълнителни /вътрешни/ детайли и се добавя хастар на роклята.

ТЕХНИЧЕСКО ОПИСАНИЕ НА МОДЕЛА ОТ ФИГ. II. 3.

Роклята е втален силует, без ръкави с една презрамка.

Представеният модел е изработен от лицев текстилен материал /ЛТМ/ и хастар. За ЛТМ се използва полиестерен текстилен материал. За

хастар се използва фин вискозен трикотажен материал.

Конструктивното решение за вталяване е реализирано с талийни свивки по предна част и гръб.

По линия на дължината на роклята има допълнителен декоративен детайл с плисета.

Закопчаването е по линия на ляв страничен шев със скрит цип.

ПОДЛЕПЕНИ КОНСТРУКТИВНИ УЧАСТЪЦИ:

- контура за прикачване на ципа;
- контури на ръкавни извивки - предна част и гръб;
- контура на вратна извивка - предна част /деколте/ и гръб.

ЛИЦЕВИ ШЕВОВЕ:

- по линия на дължината на основната част на роклята;
- по линия на дължината на плисирания детайл.

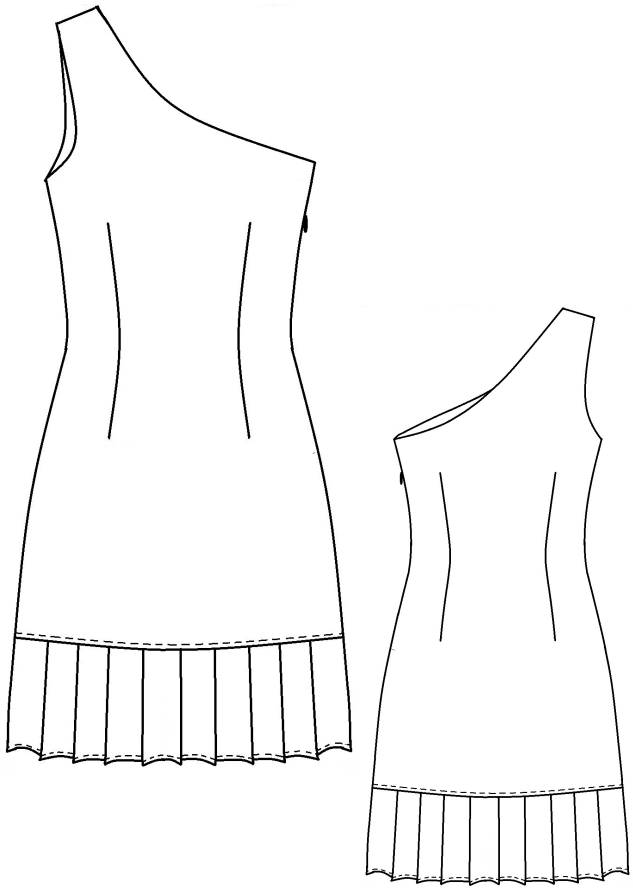

Фигура II. 3. Дамска рокля - Моделен вариант 2 на Основен модел I

2.2.2. Технологична последователност за изработване на моделен вариант 2

При разработване на технологичната после-дователност за изработване на рокля - моделен вариант 2 се използват технологичните вариан-ти за изработване на отделните конструктивни участъци и детайли на основен модел I (отдел-ните раздели, дадени в ***Таблица II. 1.***) и на моделен вариант 1, като се добавят, трансфор-мират или отпадат отделни операции във всеки от разделите на ***Таблица II. 1.*** и/или се добавят, трансформират или отпадат цели раздели в нея.

Основните раздели на технологичната последователност за изработване на моделен вариант 2 са както следва:

❖ **Раздел 00.00. Скрояване и пускане на изделието -** съвпада с аналогичния раздел за основен модел 1, като в операция 00.02. отпада елемента "подлепва линия на подгъва на предна част и гръб на рокля";

❖ **Раздел 01.00. Изработва основен детайл за предна част /ЛТМ/ -** съвпада с аналогичния раздел за основен модел 1. - **01.00. Изработва предна част /ЛТМ/,** като се:

- трансформира операция 01.01. в «Подлепва контури на ръкавна извивка, на вратна извивка /деколте/ **и контура на прикачване на ципа в ляв страничен шев**";

- трансформира операция 01.02. в «Обшива предна част без контурите на ръкавна и вратна извивка **и без линия на дължината на основния детайл»;**

❖ **Раздел 02.00. Изработва лява и дясна част на гръб - основни детайли /ЛТМ/** съвпада с аналогичния раздел за основен модел 1. - **02.00. Изработва гръб /ЛТМ/,** като:

- се трансформира операция 02.01. в «Подлепва контури на ръкавна извивка, на вратна извивка **и контура на прикачване на ципа в ляв страничен шев**";

- **се трансформира операция 02.02. в** «Обшива лява и дясна задна част без контурите на ръкавна и вратна извивка **и без линия на дължината на основните детайли»;**

- **отпада операция 02.05.;**

- **се трансформира операция 02.06. в** „Изминава среден шев на гръб";

❖ **Раздел 03.00. Изработва хастар за рокля** е нов раздел. Той е на мястото на раздела от основен модел 1. - **03.00. Изработва допълнителни /вътрешни/ детайли за рокля**. Технологичната последователност за работа в този раздел е дадена в ***Таблица II. 4.***;

❖ **Раздел 04.00. Изработва допълнителен декоративен детайл с плисета** е нов раздел, който се добавя в технологичната последователност за изработване на основен модел 1 и е даден в ***Таблица II. 2***.

❖ **Раздел 05.00. Монтаж на изделието - използва се** аналогичния раздел за основен модел 1. - **04.00. Монтаж на изделието** и се трансформира, както е дадено в ***Таблица II. 5***.

❖ **Раздел 06.00. Довършителни операции - съвпада** с аналогичния раздел за

Таблица II. 4.

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
03.00.	**Изработва хастар за рокля**			
03.01.	Отбелязва местата на свивките	Ръчна работа и шаблон		
03.02.	Изработва свивки на предна част и гръб на хастар	Машина за бодов ред от подклас 301	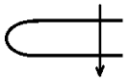	
03.03.	Заглажда свивки	Ръчна работа и ПЮ	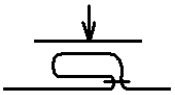	
03.04.	Обшива предна част и гръб хастар по линия на странични шевове	Машина за бодов ред от подклас 504		
03.05.	Изминава ляв страничен шев до отбелязани центри, като оставя отвор за цип	Машина за бодов ред от подклас 301	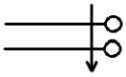	
03.06.	Изминава десен страничен шев и раменни шевове	Машина за бодов ред от подклас 301	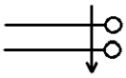	
03.07.	Разглажда резерви за шев	Ръчна работа и ПЮ	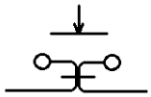	

Таблица II. 4. (продължение)

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
03.08.	Изминава двойно загънат шев по линия на подгъв на хастара	Машина за бодов ред от подклас 301	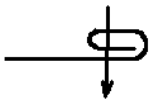	- инсталирано техническо приспособление /ТП/ за двойно загънат шев; - резерва за шев – 0,8 см
03.09.	Окончателно гладене на хастара	Ръчна работа и ПЮ		

Таблица II. 5.

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
05.00.	**Монтаж на изделието**			
05.01.	Изминава странични и раменни шевове на рокля /ЛТМ/, като оставя отвор за цип в ляв страничен шев по отбелязани центри	Машина за БР от подклас 301	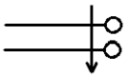	
05.02.	Разглажда резерви за шев на странични и раменни шевове	Ръчна работа и ПЮ	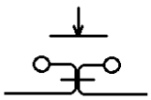	
05.03.	Съединява цип към ляв страничен шев на предна част по отбелязани центри /ЛТМ/	Машина за БР от подклас 301		БР се изминава със специално краче за скрит цип
05.04.	Съединява цип към ляв страничен шев на гръб по отбелязани центри /ЛТМ/	Машина за БР от подклас 301	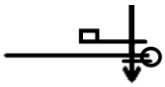	БР се изминава със специално краче за скрит цип
05.05.	Съединява ЛТМ и хастар по линия на вратна извивка	Машина за БР от подклас 301	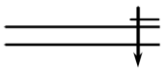	
05.06.	Изминава притискащ БР по резервите за шев и хастара по линия на вратна извивка	Машина за БР от подклас 301	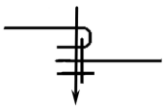	

Таблица II. 5. (продължение)

№	Наименование на операцията	Средство	Символ	Забележка
05.07.	Глади линията на вратна извивка	Ръчна работа и ПЮ	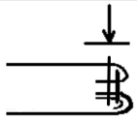	
05.08.	Съединява ЛТМ и хастар по линия на ръкавни извивки	Машина за БР от подклас 301	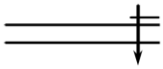	
05.09.	Изминава притискащ БР по резервите за шев и хастара по линия на ръкавни извивки	Машина за БР от подклас 301	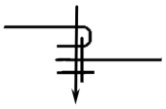	
05.10.	Глади линията на ръкавни извивки	Ръчна работа и ПЮ	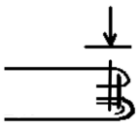	
05.11.	Съединява резереви за шев на ЛТМ, цип и хастар по линията на прикачване на ципа	Машина за БР от подклас 301		
05.12.	Прикачва допълнителен декоративен детайл с плисета към линия на дължината на ЛТМ, като спазва центри за монтаж на изделието	Машина за БР от подклас 301	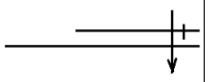	
05.13.	Обшива резерви за шев	Машина за БР от подклас 504	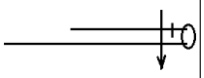	
05.14.	Изминава лицев укрепителен украсителен БР	Машина за БР от подклас 301	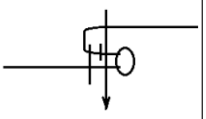	Резерва за шев – 0,5 см
05.15.	Глади контура на прикачване на декоративния детайл с плисета	Ръчна работа и ПЮ	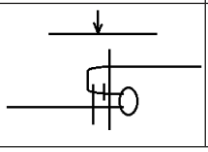	

3. ПРИМЕРНИ ЗАДАЧИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА ПОДГОТОВКА И ОФОРМЯНЕ НА ПРОТОКОЛ

3.1. Да се направи техническо описание на моделен вариант 3 на основен модел I от вида на ***Фигура II. 4***.

3.2. Като се използват технологичните варианти за изработване на отделните конструктивни участъци и детайли на основен модел I, да се разработи технологична последователност за изработване на моделен вариант 3.

3.3. Да се направи техническо описание на моделен вариант 4 на основен модел I от вида на ***Фигура II. 5***.

3.4. Като се използват технологичните варианти за изработване на отделните конструктивни участъци и детайли на основен модел I, да се разработи технологична последователност за изработване на моделен вариант 4.

3.5. Да се проектира моделен вариант 5 на основен модел I /скица на модела/

3.6. Да се направи техническо описание на моделен вариант 5 на основен модел I.

Като се използват технологичните варианти за изработване на отделните конструктивни участъци и детайли на основен модел I, да се разработи технологична последователност за изработване на моделен вариант 5.

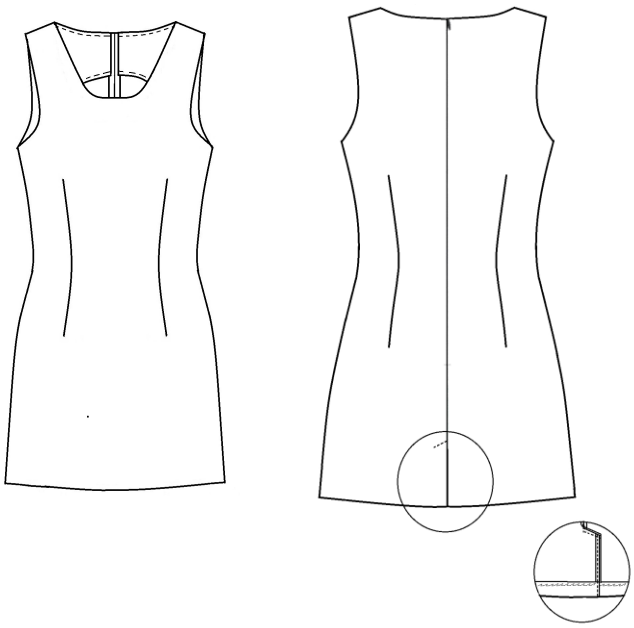

Фигура II. 4. Дамска рокля - Моделен вариант 3 на Основен модел I

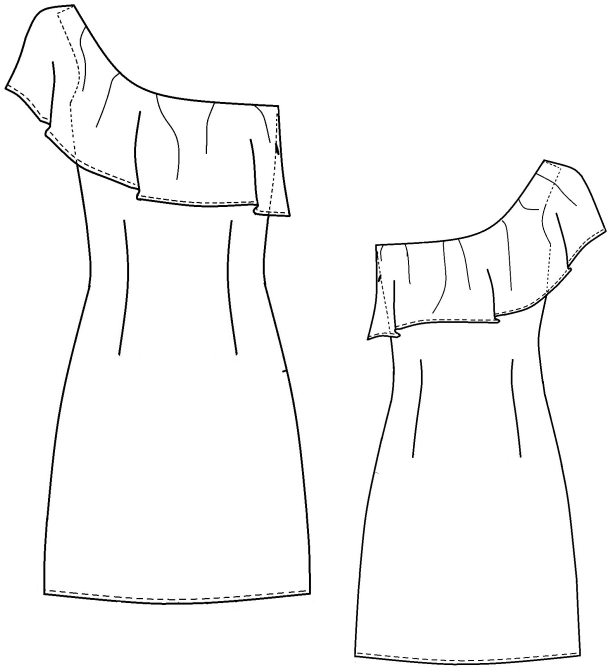

Фигура II. 5. Дамска рокля - Моделен вариант 4 на Основен модел I

ЛИТЕРАТУРА
REFERENCES

[1] Al-Sehemi, A., Al-Ghamdi, A., Dishovsky N., Atanasov N., Atanasova G.: Wearable antennas for body-centric communications: design and characterization aspects. ACES Journal 2019, vol. 34, No. 8, pp. 1172-1181.

[2] Andonova, S., Analysis of factors influencing the process of thermomechanical sticking in the sewing industry, Journal of Multidisciplinary Engineering Science and Technology 2019, ISSN: 2458-9403 (Online), ID: JMESTN42353153, 6, Issue 10, http://www.jmest.org/wp-content/uploads/ContentOctober2019.pdf

[3] Bassily, M., Colver, G., Correlation of the Area-Mass Transfer Coefficient Inside the Drum of a Clothes Dryer, Drying Technology 2003, 5(5):919-944, DOI: 10.1081/DRT-120021692

[4] Colovic, G., Management of Technology Systems in Garment Industry, 2011.

[5] Gries, T., Lutz, V., Niebel, V., Saggiomo, M., Simonis, K., Automation in Garment Manufacturing, 2018.

[6] Keist, C., Garment Manufacturing Technology, Woodhead Publishing Series in Textiles, 2015.

[7] Mellero, P., Biegas, S., Carvalho, H., Ferreira, F., Monitoring and control of industrial sewing machines research on thread tension behavior

in lockstitch machines, Proceedings of International Conference on Engineering Technology and Innovation (ICE/ITMC), pp. 1031-1036, 2017.
[8] Monti G., Corchia L., Tarricone L., Fabrication techniques for wearable antennas. Proceedings of the 43rd European Microwave Conference, 2013, pp. 1747 -1750, Nuremberg, Germany.
[9] Рахнев И. Р. (2006) Метрологичен подбор на сплитка за работно облекло, сп. Текстил и Облекло, ISSN 1310-912X, брой 8/2006, стр. 21-27, София, 2006.
[10] Randima, L., Sandaranga, C., Jayawardana, S., Fernando, K., Design and fabrication of an automatic tension monitoring and regulation system for needle thread, 2019 Moratuwa
[11] Engineering Research Conference (MERCon), 3-5 July 2019, INSPEC Accession Number: 18957821, DOI: 10.1109/MERCon.2019.8818866, https://ieeexplore.ieee.org/document/8818866
[12] Watcharapanyawong, K., Sirisoponsilp, S., Sophatsathit, P., A Model of Mass Customization for Engineering Production System Development in Textile and Apparel Industries in Thailand, Systems Engineering Procedia 2011, 2, pp. 382-397 https://doi.org/10.1016/j.sepro.2011.10.052
[13] Андонова, Сн., Предварителен анализ на факторите, влияещи върху вида на проектираното облекло, Научна конференция с международно участие "Присъединяването на България към Европейския съюз – предизвикателство, проблеми, перспективи", 9-11 юни, Бургас 2006.
[14] Андонова, Сн., Рекламен дизайн на текстила и облеклото, Университетско издателство на ЮЗУ "Н. Рилски", Благоевград, 2009.
[15] Андонова, Сн., Технология за конфекциониране на раменни изделия, Университетско издателство на ЮЗУ "Н. Рилски", Благоевград, 2020.
[16] Андонова, Сн., Т. Фичева, П. Милиева, Конструиране и технология на поясни изделия, Университетско издателство на ЮЗУ "Н. Рилски", Благоевград, 2009.
[17] Георгиева, Т., М. Серафимова-Лазарова, Дамско облекло - проектиране, конструиране, моделиране, I част, Издателство Планета 3, София, 2000.
[18] Гиндев, Г., Конструиране и моделиране на дамско горно облекло, Издателство Звезди, София, 1998.
[19] Гиндев, Г., Н. Петров, Н. Панова, Конструиране на облеклото I част, Издателство Техника, София, 1993.
[20] Гиндев, Г., Хр. Петров, Моделиране и конструиране на облеклото, Издателство Техника, София, 1992.
[21] Димитрова, П., Дизайн на облекло, издателство на ТУ- София, 2019.
[22] Димитрова-Попска, П., История на костюма и орнамента, Издателство Техника, София, 2003.
[23] Казлачева, Зл., Дизайнерско проектиране чрез видоизменяне на композиционни линии в облеклото, сп. "Текстил и облекло" бр. 7, стр.11-12, 2003.
[24] Кръстева, Н., Атансова, Н., Кръстев, Ст., Технология на облекло от кожи, Издателство Техника, София, 1992.
[25] Кънчев, Ц., Хр. Петров, Г. Гиндев, П. Янов, Технология на облеклото, Част I, Техника, София, 1998.
[26] Кънчев, Ц., З. Шулекова, Технология на облеклото, Част II, Техника, София, 2000.
[27] Лисийска, Здр. Художествено проектиране на облеклото, Издателство ЮЗУ "Н. Рилски" - Благоевград, 1998.
[28] Модева, С., Е. Николова и др., Процеси и машини в шевното производство, Техника, София, 1985.
[29] Орловский, Б., Основы автоматизации швейного производства, Легпромбытиздат, Москва, 1988.
[30] Павлова, М., Конструиране на дамски раменни изделия от специфични текстилни материали, Издателство на ТУ София, 2010.
[31] Рахнев И.Р. (2005) Технологични особености в тъкачната подготовка на плата „деним". Общотекстилна конференция 2005, НТС по Текстил, Облекло и Кожи, София 13-14 октомври 2005. Текстил и облекло ISSN 1310-912X, брой 11/2005, стр. 7-11, София, 2005
[32] Петров, Хр., Н. Петров, Н. Панова, Конструиране на облеклото I част, Издателство Техника, София, 2006.
[33] Трифонов, К., Сн. Андонова, Практическо ръководство по Технология на шевното производство, "Техника", УДК 687.04(075.32), ISBN-10: 954-03-0660-4, ISBN-13: 978-954-03-0660-5, София, 2006.

ДИЗАЙН НА АРТ-ОБЕКТИ ОТ ТЕКСТИЛНИ ВЪЖЕТА

doi: 10.53230/tgm.1310-912X.2020.0006.01

гл. ас. д-р Иванка ДОБРЕВА-ДРАГОСТИНОВА
Нов български университет, Департамент "Дизайн"
e-mail: iva_d_d@abv.bg

РЕЗЮМЕ

В съвременното изкуство и дизайн се развива едно направление в арт инсталациите, което впечатлява с атрактивно приложение на текстилни нишки и въжета. Редица съвременни автори откриват в тези материали изразно средство за себеизразяване и реализиране на дизайнерски и артистични идеи. Текстилните инсталации намират своето проявление не само като декорация и силно въздействащи произведения на изкуството. Пример за това са разнообразните функционални приложения в сценичния дизайн, проектирането на мебели и аксесоари, изграждането на игрова среда за деца.

Ключови думи: *текстилен дизайн, текстилно изкуство, арт инсталации*

TEXTILE ROPE ART

Ivanka DOBREVA-DRAGOSTINOVA
New Bulgarian University, Design department
e-mail: iva_d_d@abv.bg

ABSTRACT

There is a direction in art installations which impresses with the attractive application of textile threads and ropes. A number of contemporary authors discover in these materials a way of self-expression and realization in the field of art and design. Textile installations are used not only as a decoration and highly influential artwork. The variety of functional applications in stage design, design of furniture and accessories and design of playing environment for children are best examples of textile rope application.

The subject of the present study focuses on three main types of rope art installations, differing in the method of constructing the textile structure: taut rope material, knitted art objects, or a combination of the two.

Taut rope textile installations are characterized by its incredible airiness and have a strong aesthetic impact. Their structure is hemstitched and the impression is almost intangible and airy. A specific connection between matter and space is achieved.

Knitted art objects are another approach to creating textile rope installations. Consistent with the technique of knitting the material, they can be divided into three groups - knitted with two knitting-needles, knitted with a crochet-hook, or macrame.

The combined techniques have an incredible effect and are extremely rich in various structures and pliable forms, as well as volumetric-spatial compositions. Most commonly used is the combination of netlike knitted surfaces, or volumes of taut ropes fixed to architectural elements, or specially designed constructions.

Textile art installations find their application not only as attractive art and decorative forms, but also in stage design, design of furniture and accessories, and building a playing environment for children and others.

Keywords*: textile design, textile art, Installation art.*

Във времето на нови дигитални технологии, лед осветление, динамично развиващи се методи за 3D проектиране и принтиране и ефектните визуални въздействия, които те предлагат, никак не е лесно да се спечели пренаситената със сетивни впечатления публика. В контекста на съвременните технологии се развива една насока в арт инсталациите, която не отстъпва като въздействие на иновативните изразни похвати. Интересното е, че средството, чрез което се осъществяват тези проекти, не е нищо ново или кой знае колко специално, а просто текстилни нишки и въжета.

Настоящият доклад разглежда три основни типа въжени арт-инсталации, различаващи се по метода на изграждане на текстилната конструкция.

- Текстилните **инсталации от опънат въжен материал** притежават силно естетическо въздействие, отличават се с невероятната си ефирност. Структурата им е ажурна и впечатлението е почти нематериално и въздушно. Постигната е специфична връзка на материята с пространството.

Едни от най-атрактивните инсталации от този тип са изградени от **цветни нишки**, пресъздаващи цветовия спектър (***Фигура 1 - 4***). Тези Арт-обекти лесно се вписват в различен вид среда, тъй като те присъстват ефимерно и се развиват подобно на снопове светлина. При използването на материал в различни цветове, при наблюдение се получава наслагване на нишките в пространството, благодарение на което цветовете оптически се смесват (***Фигура 3 и 4***).

Фигура 1

Фигура 2

Фигура 3

Фигура 4

Инсталациите са особено впечатляващи, когато са съчетани със светлинни кладенци и източници на естествена светлина (***Фигура 1***). Преливащите във вид на цветен спектър нюанси внасят в интериора невероятно силното въздействие на разлагащият се светлинен сноп. Въжените конструкции също така могат да се акцентират и посредством различни видове изкуствено осветление, като въздействието се допълва и от хвърлените от нишките сенки (***Фигура 2*** и ***3***). Силно впечатляващи са проектите осъществени с флуоресцентни материали, които придават допълнителен светещ ефект на структурата в тъмна среда (***Фигура 5***). За целта се използват самосветещи флуоресцентни материи или такива, които светят при осветяване с UV лампа.

Цветните арт-обекти обикновено са изградени от множество тънки въжета, опънати най-често върху мрежа от елементи за окачване - куки или халки. Относително ниското тегло на този тип въжени инсталации позволява изпъването върху леки и тънки конструкции, както и монтаж върху различни архитектурни и природни обекти.

Начинът на изработка позволява многократно използване на материала за изграждането на нови текстилни инсталации.

Друг интересен похват е използването на въжета за постигане на пространствени **структури с подчертано графично въздействие**. В тези случаи се обикновено се влага едноцветен материал, контрастиращ на средата чрез материалност, цвят, мащаб или др. Обикновено се залага на по-дебели от цветните нишки въжета, които въздействат като група или система от отделни елементи.

Фигура 5

Фигура 6

Атрактивен пример е инсталацията String Vienna на групата Numen / For use, която позволява на хората активно да взаимодействат с нея, като по този начин се превръщат в част/акцент от общата композиция (***Фигура 6***). Интересно при този проект е, че той освен интерактивен е и мобилен. Въжената конструкция се намира във вътрешността на голям

надуваем куб и е фиксирана към материала, изграждащ стените, което позволява многократно прибиране и транспортиране на инсталацията.

Впечатляващ подход е приложен и в сценичен дизайн на Габриел Калатрава (син на прочутият архитект Сантяго Калатрава), където се наблюдава сполучлива симбиоза между музика, танц, светлина, форма (***Фигура 7***). Калатрава залага на еластична текстилна структура, която е ефектна, освен със своето графично излъчване, и с възможността актьорите да взаимодействат с нея, подчинявайки формата и днамиката ѝ на цялостното въздействие на спектакъла.

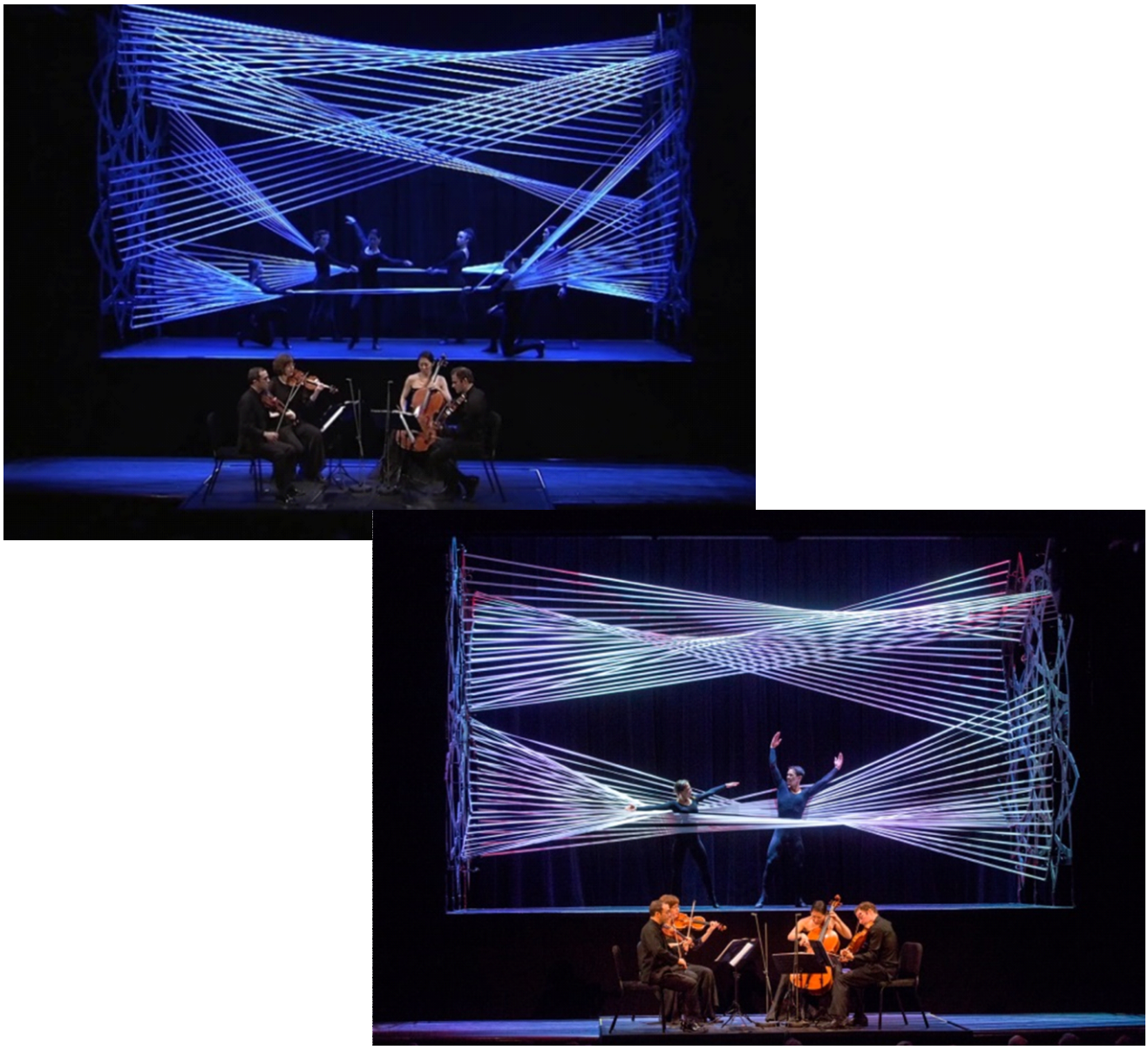

Фигура 7

Проектирането на арт-инсталации от опънати въжета, които не се обвързани с даденостите на архитектурната среда, а са осъществени със специално проектирана за целта твърда носеща конструкция, дава възможност за постигане на разнообразни визуални и пластични решения, позволява изпълнението на различни като мащаб проекти, в това число и такива с подчертано монументален характер (***Фигура 8*** и ***9***). Към този вид инсталации могат да се включат и не малко примери за разработка на елементи за обзавеждането (***Фигура 10*** и ***11***).

Фигура 8

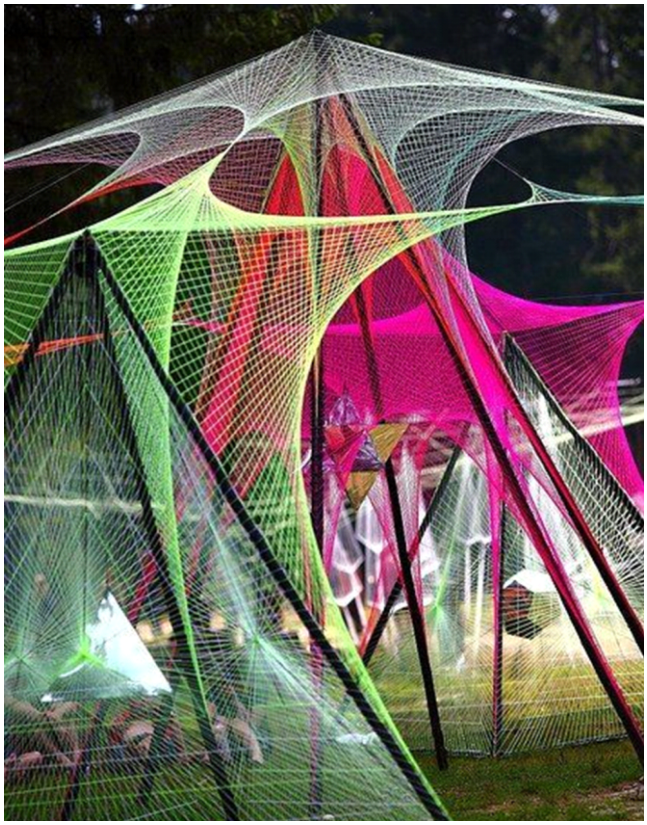

Фигура 9

Фигура 10

Фигура 11

При текстилните инсталации от опънати нишки се постига голям обем на обекта с много малко материал, което допринася за повишаване на тяхната стойност от екологична и икономическа гледна точка. Освен това изграждането на формата се постига чрез наслагване на материала и по този начин изработката е безотпадна. Правилният подбор на материала и на технологията на опъване и фиксиране са предпоставки за дълготрайна експлоатация на изделията.

Друг пример за изграждане на инсталации от текстилни въжета са **плетените арт обекти**. Според технологията на оплитане на материала, те могат да се разделят най-общо на три групи - плетени на принципа на: две куки, една кука, макраме.

Плетените на две куки изделия се отличават с характерната за тази техника еластичност на плетката. Благодарение на нея, изградените структури притежават известна подвижност и разтегливост на формата.

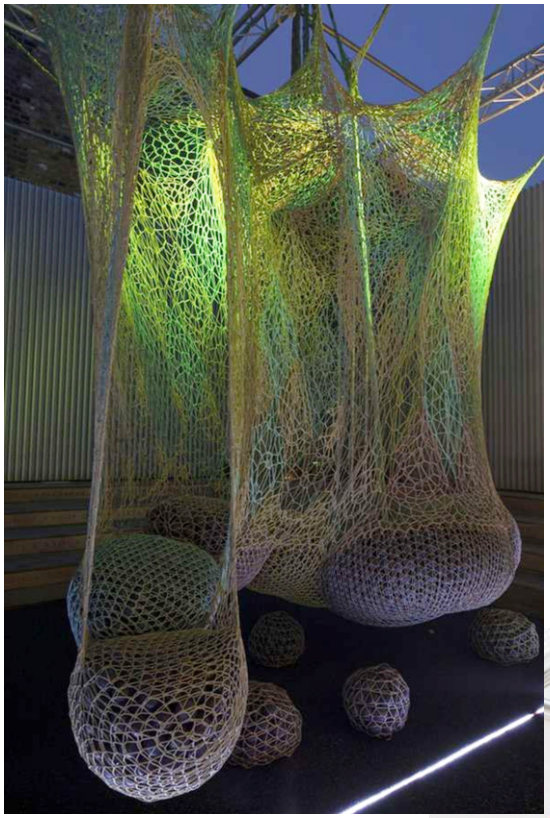

Фигура 12

Фигура 13

Материята позволява провесване и опъване върху различни конструкции, като впечатлява със своята структура, която в зависимост от дебелината на материала и гъстотата на плетката, може да въздейства от ефирна и ажурна, до масивна и плътна (***Фигури 12 - 17***). Изработените от по-дебел материал и с постегната плетка материи дават възможност за изграждане на различни декоративни и функционални форми и без необходимостта от твърда носеща конструкция или пълнеж (***Фигура 16*** и ***17***) [1].

Фигура 14

Фигура 15

Фигура 16

Фигура 17

Изработката на плетени обекти се нуждае от чувствително повече материал от тези от опънати въжета, но плетените дават възможност за многократно танспортиране и инсталиране в ново пространство, тъй като положението на нишките е подсигурено чрез фиксирането им в плетената структура.

Плетените на принципа на една кука инсталации и тези с техниката макраме се отличават с по-стабилна форма и структура от оплитаните на две куки. При тях примките са здраво фиксирани и материята не е еластична.

Едни от най-атрактивните инсталации, изработени на принципа на **плетене на една кука** са проектираните от Toshiko Horiuchi Macadam съоръжения за игра (***Фигура 18*** и ***19***). Плетените катерушки са изключително постижение, както като конструкция и

Фигура 18

Фигура 19

Други инсталации, предназначени за активен контакт на публиката, са серията Net на Numen / For use (***Фигура 20*** и ***21***). Текстилните инсталации от тази серия са реализирани в периода 2011-2016 година в различни архитектурни пространства. При инсталацията Net Blow-up, Yokohama Подобно на арт-обекта String на същата група, мрежестата материя е монтирана и изпъната във вътрешността на надуваем обем, което я превръща в мобилен арт-обект с продължителен период на експлоатация.

Фигура 20

Фигура 21

Много интересни са инсталациите при които са комбинирани различните техники. Най-често се използва съчетаването на плетени във вид на мрежа повърхнини или обеми с опънати с въжета, които ги фиксират към архитектурните елементи или специално проектирани за целта конструкции (***Фигури 22-24***). Често в тези случаи се използва и техниката макраме, която придава изключително изящество на акцентите (***Фигура 22***).

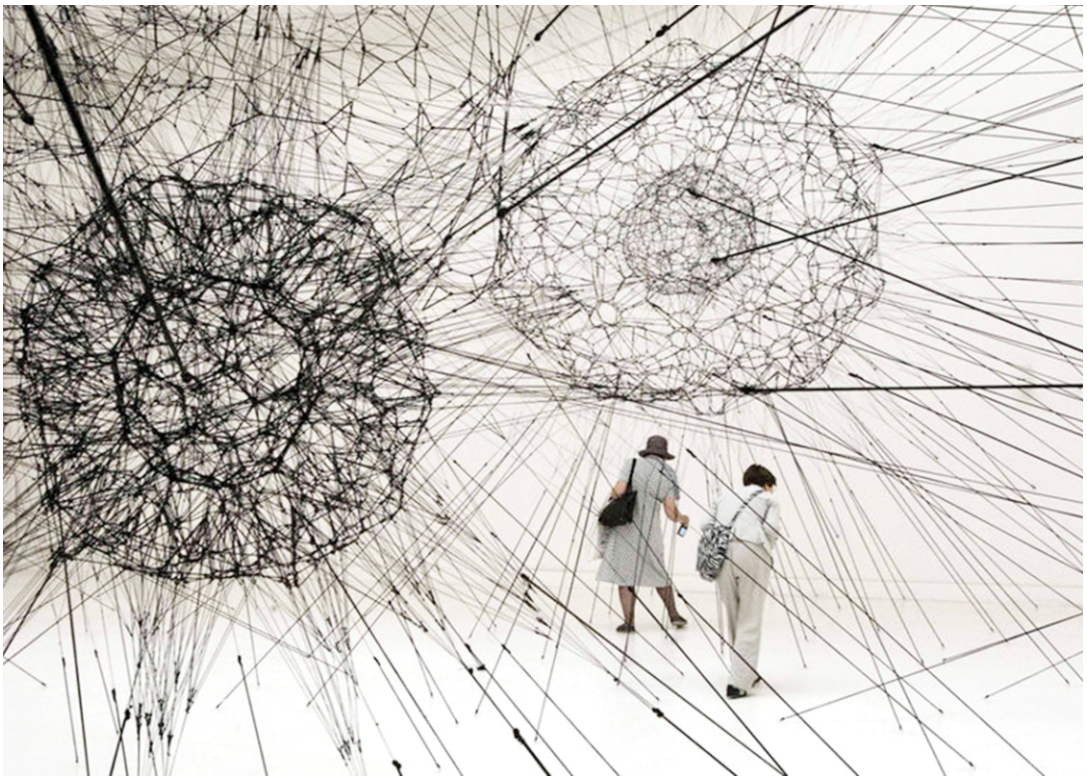

Фигура 22

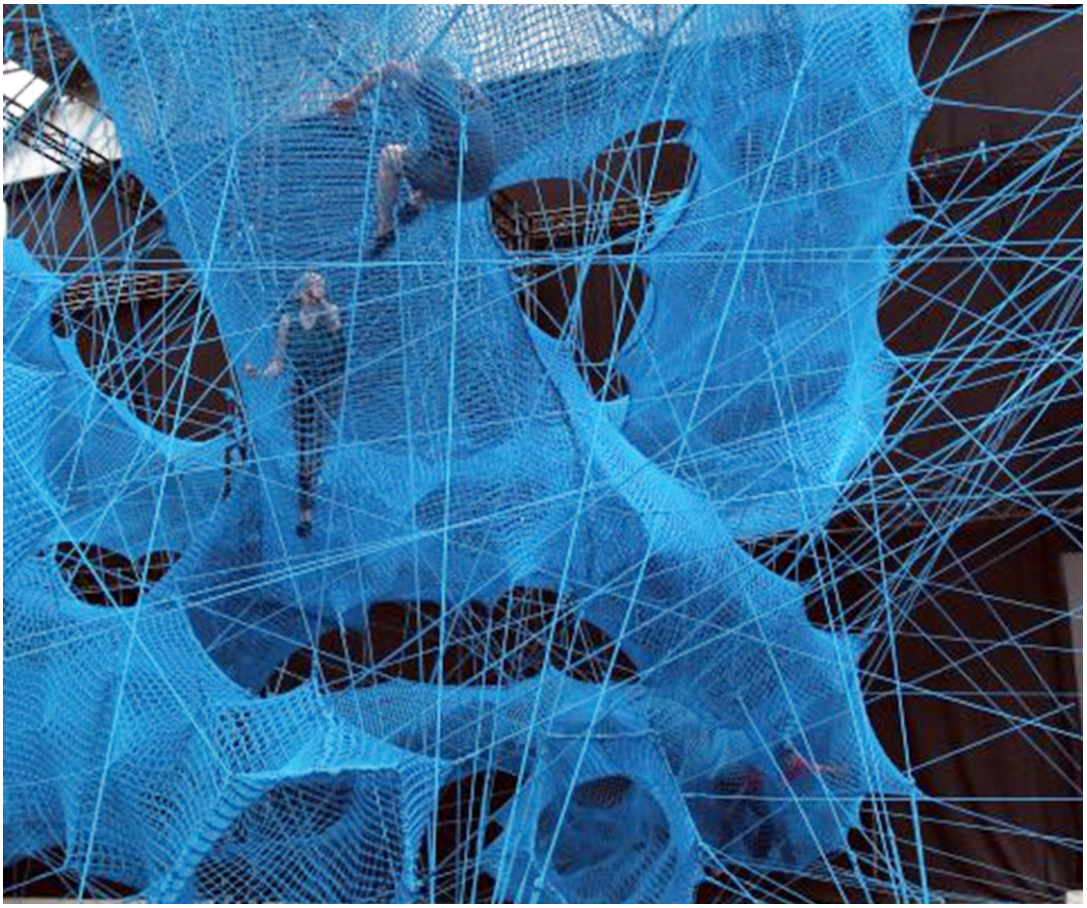

Фигура 23

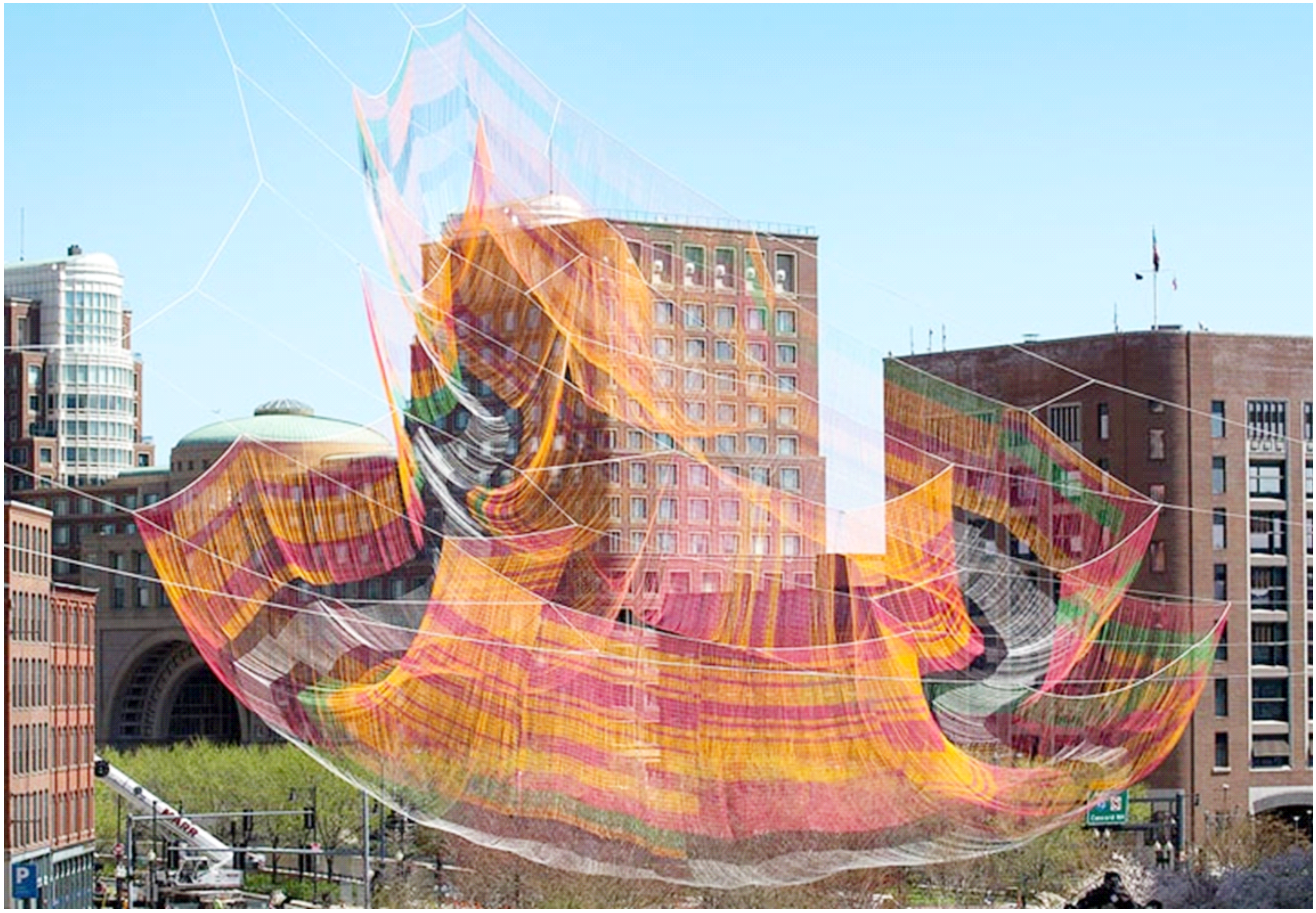

Фигура 24

Арт-обектите от текстилни въжета са едно от силно впечатляващите приложения на този вид материал в изкуството и дизайна. Ажурната структура на инсталациите допринася за активно взаимодействие на формата със светлината, пространството, заобикалящата среда. Особено интересни са примерите, при които наблюдателите могат активно да взаимодействат с текстилната структура. В някои от тях публиката дори участва в изработката и има възможност да въздейства върху процеса и крайния резултат. В други, самото присъствие на хората в инсталацията допълва визуалното въздействие, като създава акценти на фона на ефирната въжена конструкция.

Текстилните арт инсталации и съвременните технологии - новите технологии могат да не само да подпомогнат процеса на проектиране, но вече притежават и средствата да превърнат арт инсталациите в нещо много повече от изкуство. Особен интерес в това отношение представляват "умните" материи. "Събирането в едно на електроника и текстил, довело до разработването на електро-функционални материи, способни да събират, провеждат и получават енергия между самите тях. В електронните тъкани функционалните компоненти са вградени в структурата на нишките, като по този начин отпада нуждата от кабели и проводници." [2] Съвременните смарт технологии могат да осмислят и по друг начин присъствието на арт инсталациите от опънати въжета. Участието им в итериора, освен естетическа и концептуална роля, може да придобие значение на високо технологичен - умен индикатор за измерване и показване на данни за характеристики на средата като например: температура, влажност, нива на шум, степен на задименост, замърсяване,

насищане с фини прахови частици и т.н. Такива арт обекти биха могли да се внедрят в галерийни пространства, музеи, библиотеки и др., където отчитането на подобни показатели е изключително важно. В стари постройки и паметници на културата и архитектурата, текстилни инсталации биха могли да допринесат за проследяване на състоянието на конструктивните елементи. Текстилните структури не само биха могли да отчитат и да подават информация, но биха могли да реагират, така че тя да се възприема непосредствено от потребителите. Смарт технологиите биха позволили например, при понижаване на температурата, да променят в по-топъл нюанс цвета на материята, за да внесат усещане за топлина в интериора. Съответно - да изменят цвета в по-студен при покачване на стайната температура. Цветността може да се променя в унисон или в противовес (в зависимост от настройките) на силата на изкуственото или естественото осветление, да реагира на степента на шума или тоновете на музикалното оформление. Подобни решения биха могли да моделират поведението на потребителя като въздействат чрез цветността върху неговото емоционално състояние, физическа и психологическа активност в желаната насока. Специалистите в областта на текстила и новите технологии отдавна работят върху разработването на такива възможности. Според д-р Незабравка Попова-Недялкова "текстилните влакна и компоненти с вградени оптично-фибърни сензори могат да се използват за мониториране на състоянието и здравината на различни функционални конструкции. Фибросензорите, които могат да измерват температура, деформация/опън, газ, биологични видове и миризми, са типични смарт влакна, които могат директно да се вграждат в тъканите." [3] Това мнение и редица други изследвания, експерименти и вече внедрени за различни цели технологии, дават основание да се търсят нови "умни" приложения на текстилните арт инсталации.

* * *

Инсталациите от въжен материал са приложими и в интериорна и в екстериорна среда, също така могат да бъдат с временен характер или предназначени за по-продължителна експлоатация. В тях може да бъдат вградени "умни" технологии. Изработката им е безотпадна, защото при реализацията не остава фира, тъй като материалът се наслагва, а не се отнема.

Текстилните арт-инсталации намират своето проявление не само като като атрактивни произведения на изкуството и декорация. Пример за това са разнообразните функционални приложения в сценичния дизайн, проектирането на мебели и аксесоари, изграждането на игрова среда за деца, превръщането им в средства за мониторинг, внедряването на интерактивни технологии и др.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Добрева-Драгостинова, Ив. (2016) Текстилната плетка в съвременния продуктов
и пространствен дизайн. Текстил и облекло 11/2016, ISSN 1210-912X, с. 22-28.

[2] Попова-Недялкова, Н. (2013) Функционалното облекло в съвременния моден дизайн.
В: Сборник научни доклади 2011-2012:
Нов български университет, София, 94-98. ISBN 9789545357916.

[3] Попова-Недялкова, Н. (2014) Интелигентни структури и тъкани.
Текстил и облекло 6/2014, ISSN 1210-912X, с.154-157.

Фигура 1 - 4 https://www.gabrieldawe.com/

Фигура 5 Добрева-Драгостинова, Ив., Гинев, Я., (2017), Инсталация елха.
УниАрт, Нов български университет, София. Снимка: личен архив

Фигура 6 http://www.numen.eu/installations/string/vienna/

Фигура 7 https://www.wired.com/2016/02/this-huge-cats-cradle-embodies-the-great-fugues-of-bach/

Фигура 8 https://www.arch2o.com/les-voutes-filantes-atelier-yok-yok/

Фигура 9 http://puertasalaimaginacion.blogspot.com/2016/08/hilorama-o-string-art-primera-parte.html

Фигура 10 https://patriciaurquiola.com/product

Фигура 11 https://designlike.com/alvi-design-sustains-eco-friendly-living-alvisilkchair/

Фигура 12 https://frameweb.com/article/nike-flyknit-collective-installation-by-ernesto-neto
Фигура 13 https://www.tanyabonakdargallery.com/ artists/49-ernesto-neto/works/10034/slide/
Фигура 14 http://www.youcanfind.com.br/postagem/decor-art/podcasts/tendencia-handmade-1529344034
Фигура 15 https://homeharmonizing.com/11-spectacular-designs-of-knitted-furniture/
Фигура 16 https://usa.chinadaily.com.cn/world/2013-05/02/content_16467934.htm
Фигура 17 https://www.smithsonianmag.com/travel/dream-weaver-woven-art-installation-yet-another-reason-visit-austin-180958362/
Фигура 18 и 19 http://netplayworks.com/NetPlayWorks/Projects/Projects.html
Фигура 20 и 21 http://www.iaacblog.com/programs/animated-systems-netblowup/
Фигура 22 https://www.artnexus.com/es/magazines/article-magazine-artnexus/5d64034190cc21cf7c0a3431/85/tomas-saraceno
Фигура 23 https://www.designboom.com/art/numen-for-use-tube-cologne-installation-carlswerk-11-16-2016/
Фигура 24 https://www.wbur.org/artery/2015/05/03/high-flying-public-art-rose-kennedy

EDITORIAL BOARD

Assoc. Prof. Ivelin Rahnev, PhD, editor
Assoc. Prof. Maria Spasova, PhD, IP - BAS, Sofia, technical editor

Prof. Hristo Petrov, PhD, TU - Sofia
Prof. Maya Bogdanova, PhD, NAA - Sofia
Prof. Andreas Charalambus, PhD, TU - Sofia
Prof. Snejina Andonova, PhD, SWU - Blagoevgrad
Prof. Radostina A. Angelova, DSc, TU - Sofia
Assoc. Prof. Anna Georgieva, PhD, UCTM - Sofia
Assoc. Prof. Desislava Grabcheva, PhD, UCTM - Sofia
Assoc. Prof. Stela Baltova, PhD, IBS - Botevgrad
Assoc. Prof. Zlatina Kazlatcheva, PhD, FTT - Yambol
Assoc. Prof. Kapka Manasieva, PhD, VFU - Varna
Assoc. Prof. Rumen Russev, PhD, FTT - Yambol
Assoc. Prof. Krasimir Drumev, PhD, TU - Gabrovo
Dr. Nezabravka Popova-Nedyalkova, NBU - Sofia

FOREIGN SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Jean-Yves Drean, DSc, UHA-ENSISA-LPMT, Mulhouse, France
Prof. Alenka Majcen Le Mareshal, DSc, UMaribor, Slovenia
Prof. Dr. Yordan Kyosev, DSc, TU-Dresden, Germany
Prof. Goran Demboski, PhD, U "Ss. Cyril and Methodius" - Skopje, N Macedonia
Assoc. Prof. VU Thi Hong Khanh, PhD, HUST - STLF, Vietnam
Prof. Saber Ben Abdessalem, PhD, ENI-Monastir, Tunisie

INFORMATION FOR AUTHORS

RULES FOR DEPOSITING AND PUBLISHING ARTICLES

Submission of a manuscript should be addressed to the Editorial Office via e-mail (textilejournal.editor@fnts.bg), the paper should be written in Bulgarian from Bulgarian authors and in English (working language) for foreigners.

Copyright Transfer Agreement must be signed and returned to our Editorial Office by mail, fax or e-mail as soon as possible, after the preliminary acceptance of the manuscript. By signing this Agreement, the authors warrant that the entire work is original and unpublished, it is submitted only to this journal and all the text, data, Figures and Tables included in this work are original and unpublished and have not been previously published or submitted elsewhere in any from. Please note that the reviewing process begins as soon as we receive this document. In the case when the paper has already been presented at a conference, it can be published in our magazine only if it has not been published in generally available conference materials; in such case, it is necessary to give an appropriate statement placed in Editorial notes at the end of the article.

General style and layout

Volume of a manuscript submitted should not exceed 12 standard journal pages in single column (3600 characters page), including tables and figures. Format is MS Office Word (normal layout). The editors reserve the right to shorten the article if necessary as well as to alter the title.

Title of a manuscript should not exceed 120 characters.

Full names and surnames of the authors, as well as full **names of the authors' affiliation** – faculty, department, university, institute, company, town and country should be clearly given. Corresponding author should be indicated, and their e-mail address provided.

Abstract of a manuscript should be in English and no longer than one page.

Key-words should be within 4-6 items.

For papers submitted in English (any other working language), the authors are requested to submit a copy with a title, abstract and key words in Bulgarian.

Figures and illustrations with a title and legend should be numbered consecutively (with Arabic numerals) and must be referred in the text. Figures should be integrated in the text with format **JPG at 300 dpi minimum,** and in **editable form.**

Tables with a title and optional legend should be numbered consecutively and must be referred in the text.

Acknowledgements may be included and should be placed after Conclusions and before References.

Footnotes should be avoided.

References (bibliography) should be cited consecutively in order of appearance in the text, using numbers in square brackets, according to the **Vancouver system.**

ТЕКСТИЛ И ОБЛЕКЛО

НТС по текстил, облекло и кожи

www.tok.fnts.bg

ISSUE 6/2020

CONTENTS

UDC

687 TECHNOLOGICAL OPTIONS FOR MAKING LADIES DRESSES. TECHNOLOGICAL VARIANTS FOR MANUFACTURE OF WOMEN'S DRESSES ACCORDING TO THE BASIC MODEL №I
Snezhina Angelova Andonova 183

745/749 TEXTILE ROPE ART
Ivanka Dobreva-Dragostinova 201

Subject area. The papers reflect developments and solutions in textile science and practice. They refer to one of the UDC topics:
33, Economics. Economic sciences.
377, Special Education. Vocational education. Vocational schools.
378, Higher Education / Higher Education Institutions.
677, Textile Industry. Technology of textile materials.
678, Industry of High Molecular Substances. Rubber industry. Plastic industry.
687, Tailoring (apparel) Industry.
745/749, Applied Art. Art Crafts. Interior. Design.
658.512.23, Artistic design (industrial design).

Address: Bulgaria, 1000 Sofia, 108 G. S. Rakovski str., room 407, tel. +359 2 980 30 45
e-mail: textilejournal.editor@fnts.bg
www.bgtextilepublisher.org

ISSN 1310-912X (Print)
ISSN 2603-302X (Online)

Bank account:
Scientific Engineering Union of Textile, Garment and Leathers
VAT identification number: BG 121111930
Account IBAN: BG43 UNCR 9660 1010 6722 00

Prepress and Printing:
COMPASS AGENCY Ltd.

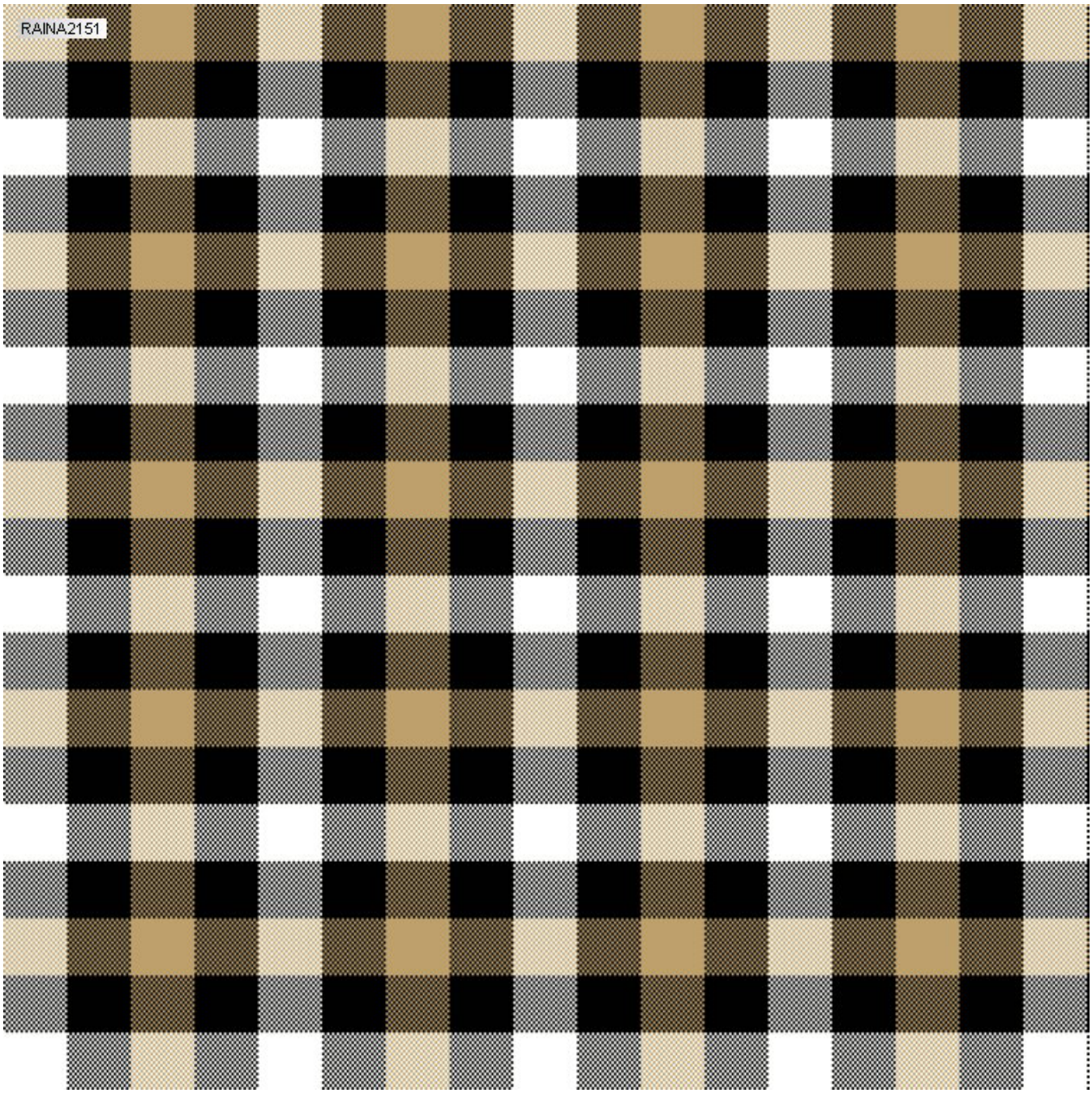
RAINA2151

EM

by EDOARDO MIROGLIO